

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E. c)

Istorie

Varianta 3

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animador, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

ZADANIE I

(30 bodov)

Pozorne prečítajte nižšie uvedené zdroje:

A. „Mihail Kogălniceanu dostáva splnomocnenia na podpísanie Dohody s Ruskom 4./16. apríla 1877. Jeden náznak spôsobu, ktorým Rusko chápalo rešpektovať prijaté záväzky bol prechod jeho oddielov cez rieku Prut [...] bez oznámenia tejto skutočnosti vláde v Bukurešti (București) a pred ratifikáciou Dohody Parlamentom Rumunska. Následne, Rada ministrov – súrne zvolaná – rozhodla oboznámiť Garantujúce veľmoci so vzniknutou situáciou súčasne s odvolaním rumunských jednotiek od Dunaja. Panovník [Carol I] – neprijemne prekvapený «prenáhleným vstupom» ruskej armády – bol urazený Vyhlásením veľkého vojvodu Mikuláša (Nicolae) k obyvateľom Rumunska (României). Je to aj dôvod, kvôli ktorému panovník žiada vysvetlenia od ruského konzula v Bukurešti, baróna Stuarta, vyjadriac si nádej «písomného» udelenia garancií od cára, že Rusko bude rešpektovať všetky body Dohody s Rumunskom. [...] Aby odstránil akékoľvek stopy podozrenia týkajúce sa spávania cárskeho jednotiek, panovník Rumunska [Carol I] nástojil zdôrazniť, že tieto jednotky neobsadia hlavné mesto, ako znak «uznania našej politickej individuality».”

(S. L. Damean, *Carol I al României, 1866-1881*)

B. „Hoci získalo nezávislosť na bojovnom poli, s obrovskými materiálnymi a ľudskými obeťami, európske veľmoci sa neponáhľali správať sa k Rumunsku ako k rovnocennému partnerovi v komplexe medzinárodných vzťahov. Izolácia krajiny na Berlínskom kongrese, podmienky [...] uložené na uznanie nezávislosti zo strany európskych veľmocí potvrdili [...] potrebu upevnenia postavenia rumunského štátu. Možnosť proklamácie kráľovstva bola uvádzaná tak v domácej, ako aj v zahraničnej tlači ihneď po potvrdení nezávislosti. Určité výhrady boli naformulované Kabinetom z Viedne, ktorý vyjadril svoje obavy, že Srbsko a Bulharsko by mohli nasledovať príklad Rumunska. [...] Vhodnosť vyhlásenia kráľovstva sa stala predmetom zasadnutia Rady ministrov, na ktorom sa všetci prítomní vyjadrili za uskutočnenie tohto slávnostného aktu 8. apríla 1881, v deň narodenia panovníka Carola I. [...] 14. marca 1881, po interpelácii pána Titu Maiorescu z predchádzajúceho dňa, [...] zákonodarné zbory jednohlasne schválili návrh zákona podľa ktorého sa Rumunsko stalo kráľovstvom a Carolovi I. bol udelený titul *kráľa*. [...] Odpovedajúc na blahoželanie parlamentu a členov vlády, Carol I. prijal titul kráľa nie pre seba, ale pre «slávu krajiny».”

(S. L. Damean, *Carol I al României, 1866-1881*)

Vychádzajúc z týchto zdrojov, odpovedajte na nasledovné požiadavky:

1. Menujte dokument podpísaný s Ruskom uvedený v zdroji **A**. **2 body**
2. Napíšte, zo zdroja **B**, informáciu vzťahujúcu sa európske veľmoci. **2 body**
3. Uveďte historický priestor a jeho politického vodcu, na ktoré sa vzťahuje tak zdroj **A**, ako i zdroj **B**. **6 bodov**
4. Napíšte na skúškový hárok písmeno zodpovedajúce zdroju, v ktorom sa uvádza, že zákon o proklamácii kráľa bol prijatý jednohlasne. **3 body**
5. Uveďte jeden vzťah príčina–následok, medzi dvoma informáciami zo zdroja **A** a spresnite, úlohu každej z nich (*príčina*, respektíve *následok*). **7 bodov**
6. Uveďte ďalšie dve akcie vnútornej politiky, ktoré sa odohrali v rumunskom štáte v období 1861 - 1870. **6 bodov**
7. Uveďte podobné ustanovenie zaznamenané vo dvoch politických projektoch vzťahujúcich sa na rumunský štát, vypracovaných v piatom-šiestom desaťročí 19. storočia. **4 body**

ZADANIE II.

(30 bodov)

Pozorne prečítajte nižšie uvedený zdroj:

„Transylvánia (Transilvania), Valašsko (Țara Românească) a Moldavsko (Moldova) boli neraz ohúrené zvrchovanosťou Osmanskej ríše. [...] Transylvánia, chránená reťazou Karpatského pohoria (Munții Carpați), bola zvýhodnená habsburskou «protekciou». Turci vykonávali menšiu zvrchovanosť nad týmto princípátom [Transylvánia], aby mu neumožnili obrátiť sa na Habsburgovcov za účelom obrany alebo «oslobodenia». [...]

Keď sa vo Valašsku [...] stal panovníkom Michal Chrabrý (Mihai Viteazul), [...] pripravil sa na protitureckú vzburu. On priviedol krajinu do protitureckého spojenectva (zskupenia štátov), nazvaného Svätá liga, ktorého iniciátormi boli Habsburgovci a pápež. [...] Michal [Chrabrý] začal v roku 1594 v Bukurešti (București) protitureckú vzburu. S vlastným vojskom [...] a s podporou spojencov, panovník Valašska získal žiarivé víťazstvá proti Turkom a Tatárom, tak na sever, ako aj na juh od Dunaja (Dunăre) a vzbudil nádej kresťanských národov na Balkáne. [...] Jeho najznámejšou bitkou je bitka pri Čalugăreni z 23. augusta 1595 a potom bitka pri Giurgiu, z októbra 1595, po ktorej turecké nebezpečenstvo bolo odstránené. Po krátkom čase, Turci žiadali mier a uznali, z nutnosti Michala [Chrabrého] za panovníka. [...]

Pre účinnú obranu svojej krajiny a celého kresťanstva bola potrebná [...] akcia, ktorá by zväčšila ľudskú, územnú, hospodársku základňu krajiny, ktorá by upevnila panovníkovu moc a umožnila skutočnú nezávislosť, najmä vo vzťahu k osmanskému štátu. Michal [Chrabrý] sa rozhodol [...] dostať pod svoju autoritu tieto tri krajiny, ktoré humanisti nazývali Dácia (Dacia). [...] Ich hospodárstva boli doplnkové, obchodné cesty ľahko prekonávali Karpaty (Carpații), sedmohradskí (transilvăneni) obchodníci mali privilégiá vo [Valašsku a Moldavsku] [...].”

(I. A. Pop, *Istoria ilustrată a românilor pentru tineri*)

Vychádzajúc z tohoto zdroja, odpovedajte na nasledovné požiadavky:

1. Menujte panovníka Valašska uvedeného v danom zdroji. **2 body**
2. Uveďte storočie, na ktoré sa vzťahuje daný zdroj. **2 body**
3. Uveďte princípát z vnútrokarpatského priestoru a jeden aspekt vzťahujúci sa na osmanskú zvrchovanosť nad ním, uvedený v danom zdroji. **6 bodov**
4. Vypíšte z uvedeného zdroja dva dôvody, kvôli ktorým panovník Valašska sa rozhodol dostať pod svoju autoritu krajiny „nazývané humanistami Dácia“. **6 bodov**
5. Sformulujte na základe daného zdroja stanovisko týkajúce sa vojenských akcií, ktoré vykonal panovník Valašska a podporte ho dvoma informáciami z daného zdroja. **10 bodov**
6. Argumentujte za pomoci významnej historickej udalosti tvrdenie, podľa ktorého iná ústredná inštitúcia, okrem tých, na ktoré sa vzťahuje daný zdroj bola zorganizovaná v rumunskom priestore v 12. - 14. storočí. (Boduje sa predstavenie významnej historickej udalosti a používanie spojiviek, ktoré vyjadrujú kauzalitu, ako i závery). **4 body**

ZADANIE III.

(30 bodov)

Vypracujte na približne dvoch stranách esej o vývine Rumunska (România) v 20. storočí, majúca na zreteli:

- spresnenie Ústavy Rumunska, ktorá bola prijatá v prvých troch desaťročiach 20. storočia a uvedenie troch aspektov vzťahujúcich sa na túto ústavu;
- predstavenie jednej charakteristiky Ústavy z roku 1938;
- uvedenie jedného ustanovenia Ústavy Rumunska z roku 1948;
- sformulovanie stanoviska vzťahujúceho sa na totalitné politické praktiky používané v Rumunsku v druhej polovici 20. storočia a podporenie tohto stanoviska historickým argumentom.

Poznámka! Boduje sa používanie **adekvátneho historického vyjadrovania**, **štruktúra eseje**, zdôraznenie vzťahu **príčina - následok**, vypracovanie **historickej argumentácie** (opísanie jednej významnej historickej udalosti a používanie spojiviek, ktoré vyjadrujú kauzalitu, ako i závery) dodržiavanie **chronologického/logického sledu** historických udalostí a **zaradenie** eseje do spresneného rozsahu dvoch strán.